

Läkemedel vid beteendemässiga och psykiska symtom vid demens

Vad bör man tänka på?

Ulla-Britt Mattsson
Minnesmottagningen
Sahlgrenska Universitetssjukhuset

BPSD

- Behavioural and Psychological Symptoms in Dementia begreppet myntades 1996
- **B**eteendemässiga och **P**sykiska **S**ymtom vid **D**emenssjukdom
- Icke kognitiva symtom vid demenssjukdom
- Saknas enhetlig definition

Tänk på!

- Det finns ett starkt vetenskapligt stöd för att de initiala interventionerna vid BPSD bör vara av **icke**-farmakologisk art (SoS)
- Förleds **inte** av personal att till varje pris lösa symtomen med läkemedel
- Var steget före!

BPSD
Beteendemässiga och psykiska
symtom vid demens

Ex. på vårdåtgärder från de Nationella riktlinjerna

Tillstånd	Åtgärd	Effekt	Rekommendation (1-10)
BPSD	Lugn ljudmiljö	Minskar agitation, oro och aggressivitet	1
BPSD	Utevistelse	Normaliserar dygnsrytmen, minskar aggressivitet	2
Vandrings-beteende	Fysisk aktivitet	Minskat vandrings-beteende	3
Nedsatt initiativförmåga, nedsatt livskvalitet	Musik och sång	Minskar agitation, ökar initiativförmågan och livskvaliteten	5
Personer med svår demenssjukdom	Realitetsorientering		Icke-göra

BPSD
 Svenska Riksförbundet för Demenssjukdomar

Tänk på att sanera läkemedel!

- Sätt ut onödiga läkemedel! Fas ut!
- Sätt ut eller sänk dosen på läkemedel som påverkar kognition negativt
- Sätt ut eller sänk dosen på aktiverande läkemedel

Tänk på!

- Ibland kan det vara nödvändigt att behandla med läkemedel mot psykiska symtom
- Palliativ vård, lindra smärta, ångest, andnöd

Apati eller depression?

- Depression eller apati?
- SSRI (ex.citalopram, escitalopram, sertralin) första hands val
- Mirtazapin eller venlafaxin andrahandsval
- Mirtazapin i kombination med SSRI

Ångest/Oro

- SSRI vid samtidig depression eller vid panikångest
- Oxazepam vid behov eller korttidsterapi
- Klometiazol (Heminevrin[®]) tillfälligt, i särskilt boende eller sjukhus

Aggressivitet

- Depressionsläkemedel
- Memantin (Ebixa[®])
- Läkemedel mot psykotiska symtom
tex.risperidon, olanzapin, tidsbegränsa
- Ej neuroleptika vid Lewy-Body demens

Psykotiska symptom

- Är det verkligen psykotiskt symptom eller vanföreställning? Feltolkningar?
- Alla psykotiska symptom behöver inte behandlas
- Behandla om lidande för den sjuke
- Neuroleptika, små doser, begränsad tid, utvärdera (risperidon, zyprexa, nya neuroleptika nu "billiga")

BPSD Sammanfattning

- BPSD går inte att ta bort eller minska med enbart läkemedel
- Det är viktigast att finna bakomliggande orsaker och förändra och ta hänsyn till detta